

Чи перевіряти постачальника на факт вчинення антиконкурентних узгоджених дій при закупівлі COVID-19?

Питання читача.

«Доброго дня, колеги! Підкажіть, будь ласка, може в когось була подібна ситуація. Організація закупила за **COVID-19** апарат УЗД. Уклали договір, оплатили кошти. Опублікували звіт про виконання договору. Далі цією закупівлею зацікавилася СБУ на виконання доручення Президента. Пишуть, що нашого постачальника було притягнуто до відповідальності за антиконкурентні узгоджені дії, що стосуються спотворення результатів тендерів. Пропонують розірвати договір. Питання: чи слід перевіряти таких постачальників щодо коронавірусних закупівель стосовно їх перебування в реєстрах Антимонопольного комітету України? Дякую за відповідь».

Відповідь експерта.

— Доброго дня! Відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» (далі — Закон 530-IX), установлено, що дія Закону України «Про публічні закупівлі» (далі — Закон про публічні закупівлі) не поширюється на випадки якщо предметом закупівлі є товари, роботи чи послуги, необхідні для виконання заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій коронавірусної хвороби (далі — COVID-19). Перелік таких товарів, робіт чи послуг та порядок їх закупівлі затверджує Кабінет Міністрів України.

За результатами такої закупівлі в електронній системі закупівлі замовник оприлюднює звіт про договір про закупівлю, укладений без використання електронної системи закупівель, договір про закупівлю та всі додатки до нього, звіт про виконання договору про закупівлю відповідно до статті 10 Закону про публічні закупівлі.

Порядок проведення таких закупівель визначено Постановою Кабінету Міністрів України від 20.03.2020 № 225 (зі змінами) «Деякі питання закупівлі товарів, робіт і послуг, необхідних для здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, на території України».

Зазначеним порядком у чинній редакції передбачено:

закупівлі здійснює уповноважена замовником особа;

закупівлі здійснюють з дотриманням принципів, що визначені в статті 5 Закону;

планування закупівель здійснюють на підставі наявної потреби в закупівлі товарів, робіт і послуг;

уповноважена змовником особа:

- планує закупівлі та вносить інформацію до річного плану закупівель в електронній системі закупівель, зокрема про технічні, якісні та інші характеристики предмета закупівлі; забезпечує складення, затвердження та зберігання відповідних документів з питань закупівель;
- організовує та проводить закупівлі;
- забезпечує оприлюднення в електронній системі закупівель інформації, необхідної для виконання пунктів 8 і 9 розділу I Закону України від 17 березня 2020 р. № 530-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)», та інформації відповідно до пункту 9 частини другої статті 9 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань про кінцевого бенефіціарного власника юридичної особи, з якою замовник уклав договір про закупівлю; вчиняє інші дії, передбачені цим порядком.

Замовник може самостійно встановлювати критерії доброчесності та надійності вибору особи, з якою буде укладений договір про закупівлю.

Будь-які інші дії замовника згідно з даним порядком, який регламентує проведення закупівель у зв'язку з COVID-19, не передбачені. Тобто **замовник не зобов'язаний перевіряти інформацію про постачальника** (суб'єкта господарювання, з яким укладено договір) **у відповідних реєстрах**, зокрема, чи було притягнуто суб'єкта господарювання до відповідальності за порушення, передбачене пунктом 4 частини другої статті 6, пунктом 1 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді вчинення антиконкурентних узгоджених дій, що стосуються спотворення результатів тендерів.

Тож вчинення вказаного порушення постачальником не може бути підставою для відмови в укладенні договору про постачання або ж підставою для його розірвання. При аналізі вашого питання **необхідно зважати на факт неодноразового внесення змін до порядку та його редагування**.

Перша редакція порядку була переобтяжена бюрократичними ускладненнями та істотно перешкоджала замовникам укласти договір про закупівлю необхідного товару в якнайкоротші строки. Так, наприклад, замовник міг провести закупівлю не раніше ніж через 48 годин після оприлюднення інформації про закупівлю в електронній системі закупівель.

Пунктом 7 порядку (у редакції від 20.03.2020) було передбачено низку підстав, за якими замовник приймає рішення про відмову учасникові в участі у процедурі закупівлі. Учасник процедури закупівлі під час подання пропозиції підтверджує відсутність підстав, передбачених цим порядком.

Зокрема, підпунктом 4 пункту 7 порядку було передбачено, що замовник приймає рішення про відмову учасникові в участі у процедурі закупівлі та зобов'язаний відмовити в участі у переговорах у разі, коли суб'єкта господарювання (учасника процедури закупівлі) протягом останніх трьох років було притягнуто до відповідальності за порушення, передбачене пунктом 4 частини другої статті 6, пунктом 1 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді вчинення антиконкурентних узгоджених дій, що стосуються спотворення результатів тендерів.

Зважаючи на загальну неготовність медичних закладів до спалаху коронавірусної хвороби, ажіотаж та дефіцит на ринку окремих товарів (маски, рукавички, засоби для дезінфекції тощо), проведення нагальної закупівлі за ускладненою процедурою викликало вкрай негативну реакцію учасників ринку. Тому Постановою Кабінету Міністрів України № 248 від 29.03.2020, яка набула чинності 01.04.2020, було затверджено новий Порядок проведення закупівель COVID-19.

Порядок проведення закупівель COVID-19 став простим та зрозумілим:

замовник вносить інформацію про закупівлю до річного плану;

укладає договір;

у визначений законодавством строк оприлюднює звіт про договір, укладений без використання електронної системи закупівель, договір, усі додатки до нього та в подальшому звіт про виконання договору про закупівлю.

Підсумовуємо: у разі **якщо закупівля**, про яку йдеться в запитанні, **відбувалася з 01.04.2020, то замовник не повинен був перевіряти інформацію про постачальника**, у тому числі і стосовно притягнення до відповідальності за вчинення антиконкурентних узгоджених дій, що стосуються спотворення результатів тендерів, а також вимагати надати підтвердження про відсутність підстав для відмови в участі в закупівлі.

У разі якщо встановлено, що постачальника протягом останніх трьох років було притягнуто до відповідальності за вчинення антиконкурентних узгоджених дій, що стосуються спотворення результатів тендерів, то **замовник не зобов'язаний відмовляти** такому учасникові в участі у закупівлі чи розривати укладений договір.

Але якщо закупівля відбувалася в період з 20 по 31 березня 2020 року, то замовник повинен був вимагати від суб'єкта господарювання підтвердити

відсутність підстав для відмови в участі в закупівлі та за наявності таких підстав — відмовити такому учасникові.

Усе про закупівлі читайте безкоштовно на порталі RADNUK.COM.UA у розділі [«ГАЛУЗІ ЗАКУПІВЕЛЬ» «COVID-19»](#), а про узгоджені дії вже скоро вийде стаття на порталі під назвою **«Узгодженість дій. Прослідковуємо нормативний ланцюжок накладення штрафу»**.